

Izhaja
10, 20. in zadnjega
dné vsacega meseca.

Naročnina
stane 1 gld. na leto.

Posamne številke
po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila

delavcev, ki nimajo dela,
ali delodajalcev, ki
iščejo delavcev, se vspre-
jemajo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 25.

V Ljubljani, 10. septembra 1899.

Letnik V.

Kje so pa delavci?

Po § 14. sta se izdala dva zakona v delno socialno korist delavskemu ljudstvu. Po enem se je prepisninska pristojbina za mala posestva znatno olajšala; po drugem so se uredile plače državnim služabnikom.

Vsak napredek nas veseli; zato tudi v tem slučaju izražamo svojo zadovoljnost. Toda pri tem ne preziramo nekaj važnih stvari:

1. Vlada je očividno hotela z imenovanima naredbama v nekoliko pomiriti ljudstvo zavoljo sladkornega davka. Toda sladkorni davek je in ostano davčno breme, kateremu se mora upirati vsak pravi ljudski zastopnik. Popolnoma napačno je, če se z neopravičenimi bremenmi združujejo polajšave, ki se same po sebi potrebuje. Državni služabniki so imeli naravnost pravico zahtevati, da se jim zboljšajo plače, čim so se zboljšale uradnikom. Za uradnike je šlo brez sladkornega davka; za služabnike se ni dobilo v blagajnah nič. — Ravno tako je bila polajšava na prepisne pristojbine nujno potrebna. Kmečki stan hira in vrh tega je njegovo stališče tako, da je ped zemlje natančno zapisana in davku podvržena. Veliki kapital, ki nosi mnogo več nego zemlja, je pa še sedaj tako rekoč brez davka. Polég rednega davka je pa moral kmet pri vsaki izpremambi v lasti plačevati visoko prepisnino. To nesorazmerje tudi z novo polajšavo še ni popolnoma odpravljeno.

2. Vlada, ki je zboljšala državnim uradnikom in služabnikom plače, je dolžna skrbeti tudi za zboljšanje plač delavcem v državnih podjetjih. Pri nas imamo tu pred vsem v mislih delavce in delavke v tobačnih tvornicah. Če je bilo treba tistim, ki so imeli po

1000, 2000 in še več gld. letne plače, potem je treba tem bolj skrbeti tudi za tiste, ki imajo le 200 ali 300 gld. plače na leto.

Draginja ni samo za višje, ampak tem bolj za nižje, ki kupujejo vse le v malem. Zato z vso odločnostjo zahtevamo, da stori država v tem oziru svojo dolžnost. Za železniške uslužbenke je obljubljeno, da z novim letom dobé boljše plače. Za delavce in delavke v tobačnih tvornicah pa ni slišati nikjer nobene besede.

Pri tem povdarjamo, da državna vnemarnost za delavce, ki so v njeni službi, ne škoduje samo tem, marveč tudi drugim delavcem. Povprečni delavski zaslužek se tudi po drugih tvornicah ravna po zaslužku v javnih, zlasti državnih podjetjih. Na Slovenskem so tvorniški delavci splošno skrajno slabo plačani; če se hoče v tem oziru začeti kako delovanje v prid delavskemu stanu, mora najprej začeti država. Če se v državnih podjetjih dosežejo boljše plače, se bodo tudi zasebni podjetniki morali vdati.

Ravno zato, ker državni zbor v svoji onemoglosti ne more nikamer naprej in ker je torej krepek nastop v navedenem smislu v državnem zboru nemogoč, pa tako zelo obžalujemo žalostne politične razmere, ki uničujejo pametno državnozbornsko delovanje in obsojamo obstrukcijo, ki jih je vstvarila.

Kedor si hoče zatiskati oči, ta ne vidi, kam gremo. Po obstrukciji, s katero so zvezani tudi socialni demokratje, pomagamo k zmagi ljudstvu sovražnim, sebičnim ljudem in judovskemu brezsrčnemu kapitalizmu. Sedanja vlada ne izvršuje dela za ljudstvo, ker ga niti ne more, a vsaj nekaj dobre volje se zdi, da je pokazala v imenovanih naredbah;

vlada, ki pride, če zmaga obstrukcija, bo pa v judovskem smislu gospodarila in ne bo skrbela za delavsko ljudstvo, ker tega sploh ne bo hotela.

Liberalizem in socialna demokracija.

V čimdalje lepši luči se kaže avstrijska soc. demokracija. Čimdalje bolj jasno se vidi, kedo je nje organizator, voditelj in pospešitelj. Vedno bolj pa se tudi vidi, da ta »delavska« stranka služi le onemu, kar ima namen poniževati krščanstvo in Slovanstvo.

Večkrat je »Glasnik« vze korenito dokazal, da je socialna demokracija judovsko dete, katero razposajeno razbija okolu sebe po vsem, kar smrdi judu. V naši državi se je vgnjezdil med Nemci in Madjari najprvo liberalizem. Ta dva naroda sta jela v ime svobode poviševati sama sebe in uničevati druge. Da se kot liberalna bratca nista lasala med seboj, treba ju je bilo razdeliti v dve samostojni državi, ter jima v teh državah izročiti na milost in nemilost druge narode. Madjar jih je po večini vkrotil, Nemec ne. Sedaj pa se gre v Avstriji za to, da bi Nemec vkrotil Slovana ga usuznjil kot narodnega političnega roba in ga v svoje namene tudi socialno izkoristil. V temu boju se čim jasneje opazuje, da si je liberalno judovski, po česnu smrdeči mob znal v svoje premišljene namene pridobiti del delavskega ljudstva. Pod pritvezo delavskega in sploh socialnega vprašanja vtihotopil je priprostemu delavcu v dušo sovraštvo do vere, rodu in domovine. Znal je nekaj delavcev pridobiti zase, ki so pripravljeni danes iti kamorkoli jim zapové jud.

LISTEK.

„Moje prepričanje mi je sveto!“

Slika iz Krajine. — Podgoričan.

(Dalje.)

»Mogočnjak in Mogočnjak! Vsak večer je tu prepir samo o zadrugi in Mogočnjaku, kakor bi drugih rečij ne bilo na svetu. Za živ svet, pusti vendar Mogočnjaka že v mirul! Mi smo tukaj, on je pa tam!« oglašil se Sekirčev prijatelj Toporec, ki je bil še nekaj desetakov dolžan Mogočnjaku.

»Misliš, da imaš samo ti pravico govoriti, Samostalček? Veš, mlad si še, skoraj še mlečen okoli ust, pa hočeš vse prevpiti. Neizkušeni si še. Ker družega ne veš, pa hvališ zadrugo. Za naše besede si pa gluh. — Stari smo že in marsikaj smo že skusili — he, Sekirca! — našim očem ne odide vsaka. Mi vidimo zadrugo, kakoršna je!«

»E, ni ne vse tako kakor se govori in hvali zadrugo«, misli Toporec.

»Tako je, kakor Mogočnjak pravi, kaj ne boter Toporčev«, ponorčuje se Potreben. »Saj se poznamo.«

»Če sem jaz mlečen, ste vi pa že slepi, ker nove reči nobene več ne spoznate. Samo v Mogočnjaka ste zatelebani«, pravi jezno Samostal in skoči od peči k mizi.

»Haha! Ugrel si se že!« zakrohota se Mesosnel zmagoslavno. »Mlada kri, nagla kri, posebno še pri peči.«

Pa nadaljuje čez nekoliko hipov, ker ni nihče drug povzel:

»Ne mislite, možje, da govorim kar tje v en dan. Jaz trdim vsako reč premišljeno. Stara resnica je: Ni vse zlato, kar se sveti. Čujte, kaj sem zvedel.«

»Pogreto zelje iz Mogočnjakove gostilne«, namuzne se Potreben, da ga Mesosnel jezno pogleda.

»Očitaj mi, kar hočeš, ne vjeziš me!... Šel sem bil na kozarec vina k Mogočnjaku, kjer so bili že različni vasovalci, domači in stranski. Pa kakor nocoj in vedno, kmalu je

bil govor o zadrugi. Stranci so jo hvalili in blagrovali nas, ker jo imamo, in so izrekli želje, da bi bile zadruge tudi drugod. Nekaj časa smo molčali, češ, naj govore, kar hočejo, saj od daleč se vsaka stvar lepša zdi kakor je v resnici. In zakaj naj bi stranski ljudje slabo mislili o nas vseh? Ker pa glorijske le ni bilo konca, oglašil se jeden naših možakov:

»Kajpada, Mogočnjak!« vtakne se zopet Potreben.

»Naj bo, kdor hoče. Pametne je povedal. Dejal je: »Zadruga je sleparija. Ti premetenci, ki so se je polastili, nimajo drugega namena, kakor tem potom obogateti. Ko bode dovolj denarja v blagajnici, pa hajdi! vzela jih bo noč. In naš kmet, ki je bil tako neumen, da se je dal vjeti v zadrugne mreže, bo moral plačevati. Toda deleži ne bodo zadostovali, šle bodo domačje druga za drugo.« ...

»Da, vidite, vidite!« oglašijo se nekateri. — »Jaz se kmalu odpišem! Pa jaz! Jaz tudi!«

Zato pa vidimo, da pri pouličnih kravalih pomaga nemškimi liberalcem, (če tudi pod krinko nacionizma) povsodi socialna demokracija. Da, prišlo je z njo tako daleč, da pozablja lastna temeljna načela in slepo drvi za nacionisti v boj proti »klerikalizmu« in in Slovanstvu. Ako je poulični boj posledica Badenijevih jezikovnih naredb, potem bi na vsak način pričakovali, da se proti temu ne spušča v boj socialna demokracija, ker je »mednarodna« in ker ji mora kot delavski stranki biti vendar na tem, da se v državi za delavstvo nekaj stori. Toda kakor se kaže, ravno tega nočejo nje voditelji judje. Delavstvo naj čaka, delavstvo naj se vzdržuje v vednem sovraštvu do vsega drugega sveta. Delavstvo naj se organizuje za resolucijo, to hočejo ti ljudje.

Po računih judov in framasonov ima na počiti kmalu njih dan, takrat seveda bo treba vojske, za to pa je najpripravljeni delavec, ki je utrjen bolj kot drugi. Prefriganost judov je v resnici velika. In kakor vse kaže, se jim bode nakana deloma tudi posrečila. Dobro plačani agentje prirejajo shode, na katerih slepe delavce, da jim bode socialna demokracija pomagala iz bede. Zabavljajo veri, duhovnom in cerkvi, uče naravnost brezverstvo, ker le tako morejo podivjati nerazsodne mase delavcev in jih pripraviti za svoje namene. Žalibog da je tudi med slovenskimi delavci marsikateri, ki po vsej sili rine v socialno demokracijo. Toda revež ne pomisli, da je to vse skupaj judovska sleparija, ki delavcu nikdar ne more prinesiti sreče. Kedor se bori proti Bogu in resnici, ne more biti pravičen. Socialna demokracija nam je tudi v tem izgled. Kedo pa je socialni demokrat? Navadno tisti, ki nima nobene vere, ki ne vé ločiti mojega od tvojega, kateremu ni nobeno dejstvo nenravno itd. Ako pogledamo n. pr. ljubljanske socialne demokrate, dobimo jih po veliki večini s temi znamenji. Ako bode kedaj ljudje s takimi nazori reševali socialno vprašanje, potem sploh nikdar ne bode rešeno. Čudno je samo to, da nekateri, ki bi lahko nekoliko mislili, vztrajajo v svoji trmi, smelo trdimo tudi v zavesti, da služijo napačni stvari. Socialno vprašanje se more rešiti po poti splošnega poštenja in dobre volje. Človek mora ostati zvest svoji meri in narodu, zvest svojemu stanu, značaju in kremenit, potem je mogoče kaj storiti.

Socialna demokracija pa ustvarja iz ljudi fanatične sovražnike vere in drugih ljudi, ne-

značajneže v nesreči in sovražnike lastnega domu.

Zato pa moramo krščanski socialci biti na straži, da se ne pokvarijo naši pošteni delavci in ne postanejo hlapci judov. Vsak socialni demokrat je podoben turškemu janičarju, ki nevede služi lastnemu sovražniku.

Ako hočemo, da nam zasije lepša prihodnost, moramo s požrtvovalnim delom zapreti pot v naš narod liberalizmu in socialni demokraciji. Naprej, toraj!

V premislek.

Krščanski socializem je med Slovenci pričel poganjati krepke korenine, iz katerih naj bi vzrastla plemenita stavba ljudskega blagostanja, poštenja, svobode in omike. Naše slovensko delavstvo, izvzemši Idrijo in Zagorje, se je v ogromni večini oklenilo krščanske-socialne misli. Ustanovilo si je lepo število katoliških delavskih društev, katera blagodejno in mogočno vplivajo na člane. Pred vsem se kaže veliki vpliv društvenega življenja na izobrazbo in združenje delavcev. In tega je ravno treba delavcu, ako hoče slediti resno teku časa in skušati za svoj stan pridobiti kolikor največ mogoče zboljšanja in pravic. To, da se ustanavljajo posamna katoliška delavska društva, pa še nikakor ne zadošča organizaciji. Treba je, da so vsa ta sorodna si društva zvezana v močno jedinstveno vez. Treba je, da kolikor največ mogoče skupno delujejo, se medsebojno podpirajo in dajejo članom raznih koristi. Tako bi se po naših društvi dala zasnovati dobra posredovalnica za delo.

Dale bi se zasnovati delavske hranilnice, ki so velikanskega pomena za gospodarstvo delavcev. Po skupnem delovanju društev bi se vzajemnost okrepila, pričeli bi lahko potem dejansko nastopati za gmotno zboljšanje, zlasti ako se zasnujejo poštna strokovna društva. Posebno ta društva bi bila velikega pomena, ako bi izvrševala svojo dolžnost. Koliko vrst dela je pri nas, ki nimajo nobene organizacije in vendar je organizacija dandanes vsakemu delu nujno potrebna. Treba se je ganiti in slo bo.

Kolikor so zasnovali socialni demokratje strokovne organizacije, je skoro vsa za nič, ker je preje politično pobarvana potem še le strokovna. Sedaj ko imamo zvezo delavskih društev, naj bi skušala vsa ona društva, ki se niso v zvezi, tej kar najpreje se priklopiti, da se čim preje prične resno delo. Kolikor

imamo že praktičnih poskusov, so se z malimi izjemami dobro obnesli; to je dokaz, da je naše delo na pravi poti. In da le ta pot pelje v naravni, praktični socializem. Delavsko stavbinsko društvo v Ljubljani je pokazalo, kaj premore resno in nesebično pošteno delo, kaj premore krščansko-socialna misel. Komaj je minolo jedno leto in že stoji skoro dovršenih 21 delavskih domov. Kakih 6—8 se jih bode dovršilo še v tem letu. Koliko je pomagano s tem onim družinam, ki so dobile svoje domove! Vsako stanovanje mora imeti najmanj dve sobi, kuhinjo in shrambo za živila. Poleg hiše mora biti vrt, na katerem si pridela družina zelenjadi. Brez vrta ne sme biti nobena hišica. V teku nekaj let, bo imelo na stotine nemaničev lahko svoje domove. To društvo pa tudi bode socialno demokracijo. Od pričetka so se porogljivo norčevali, češ: »delali bodo svinjake.« Danes se pa oglašajo k društvu, katero se pa seveda ni ustanovilo za socialne demokrate. Ko bi socialni demokratje imeli kaj resne skrbi za delavce, bili bi že davno lahko kaj takega ustanovili. Toda oni po eni strani zametujejo zasebno last, po drugi pa bi radi kaj imeli.

Konsumna in kmetijska društva bodo brez dvojbe tudi izvršila svojo nalogo. Tako vidimo, da poskusi, uresničiti krščanski socializem praktično, kažejo dobro. Treba je samo potrpežljivosti, edinosti, dobre volje in vstrajne delavnosti, poleg tega pa tudi postenega pričanja. S »šviga - švagi« se nikjer nič ne opravi. Taki ljudje organizaciji samo škodujejo. Za delo je treba mož, ki sami sebe žrtvujejo stvari; potem gre.

V interesu našega delavnega ljudstva je, da začne resno premišljevat o svoji osodi in se kakor najpreje mogoče dobro organizovati. Strah in predsodki morajo pasti, na njih mesto pa stopiti jasna in odločna moztost in z njo krepka organizacija, ki bo strla okove trpinom.

Politika po svetu.

Dr. Adler, ta pa zna, ta! Na Dunaju so priredili socialni demokratje več shodov; na jednom je poročal tudi dr. Adler. Med drugim je dejal, da mora socialna demokracija z vsa silo v parlamentu nastopiti proti volitvi v delegacije. Vlada potrebuje državni zbor nujno zaradi izvolitve delegatov. To pa ne samo v interesu Avstrije, ampak skupne države. Obstrukcija toraj mora biti, da se

Škarjevčev stroj je že nekaj časa počival, in mojster je na roko naslonjen gledal Mesosnela. Po teh besedah pa mojster razburjen vstane in reče:

»Mesosnel! Kar si ravnokar izrekel, je hudodelstvo! Zato se boš moral odgovarjati pred sodiščem! Dovolj je že tega, kar se je govorilo zlega o zadrugi!... Nepošteno je, ljudem, katerim ne more nihče očitati najmanjšega nepoštenja, podtikati namene, kakoršnih gotovo nimajo. Vidimo se pred sodiščem! Vi, možje, boste pa pričali, kaj da je ravnokar govoril Mesosnel. Jaz pa povem zadrugi, kakor laži se trosijo o njem. Za svojo čast in dobro ime se morajo potegniti, če drugače ne, naj take obrekovalce, kakor je ta-le Mesosnel, pokličejo pred sodnijo.

»Jaz ne obrekujem. Povem le, kar slišim.«

»Boš pa tistega povedal, ki je to govoril!« zavrne ga Samostal, ki je dobil novega poguma.

»Saj ga bo lahko, saj vsi vemo, kdo je.« dostavi Potreben.

»Gorši je kakor tat, ki krađe samo blago, on krađe poštenje poštenim ljudem in jih tudi ubija«, nadaljuje Škarjevec, »pa naj bo to Mesosnel ali kdorkoli.«

»Kaj se togotiš? Kaj to tebi mari?« posvari ga žena. »Ti delaj svoj pot, pa je!«

»Če sem poštenjak, ne morem gledati mirno, kako se zadrugi in možem, ki za ves trud nimajo drugega kakor dobro vest, jemlje poštenje in dobro ime. Vi, možje, ste na pričo, kaj je govoril naš sosed Mesosnel. Sosed gori, sosed doli, tak človek ne zasluži, da bi se mu prizaneslo.«

»Naj jih dobi enkrat zavoljo zlobnega jezika!« pritrdi Samostal.

»Jaz jih ne bom sam. Kakor sem kupil, tako sem prodal. Mogočnjak se bo že znal zagovarjati, saj ima denar.«

»Da, vidite, Mogočnjak! Saj sem vedel«, povzame Potreben vesel.

»Sram naj ga bo!« zavpije Samostal, drugi pa molče.

»Da! Sramuje naj se!« nadaljuje Škar-

jevec in hodi po sobi gori in doli. »On, bogatin, ki ima vsega dovolj, ki hoče veljati za prvega možaka, na tak nepošten način ruje proti zadrugi in sramoti može, ki jo vodijo, in jim krađe dobro in pošteno ime. Gorji je kakor tat! Sramuje naj se! Namesto da bi on, ki mu je Bog že dovolj dal, z vzgledom in v dejanju pomagal revnejšim, ki si hočejo z združenimi močmi pomagati, podira s svojo vplivno, žal, mnogokrat lažljivo besedo delo naših mož. Ne bo se mu dobro izšlo!«

»Bolje kakor tebi«, vtakne se Mesosnel predrzno.

»Ne zamerim ti, ker te poznam, kaj si, Mesosnelec. Tvoj učitelj je Mogočnjak.«

»Mogočnjakove klobase in vino, — ki je dobi Mesosnel včasih zastoj... haha...« začne Potreben.

»Kedo to pravi?« poskoči Mesosnel. »Kar snem in pijem, tudi plačam.«

»Kaj ne, kakor si nocoj!« vščipne ga Samostal. »Pes, ki ne dobiva dovolj hrane, postane hripav in nemaren.« (Dalje sledi.)

preprečijo volitve ne sicer zato, da se državni zbor stori nezmožnega za delo, marveč zato, da isti postane dela zmožen. Kaj se pravi to? Istina je, da vlada mora imeti delegacijo in da jo more voliti le državni zbor. Sedaj pa nož na vrat: — Ali prekličijo jezikovne naredbe in ustrezni na celi črti nemštvu, ali bo pa socialna demokracija zbijala v zbornici. Tako daleč se je spozabila ta judovsko-framasonska klika. Toraj pogin Slovanom, kriči indirektno vodja socialne demokracije na Dunaju. Kje je njihov program o »mednarodnosti«? Najbrže je za gotove novce zastavljen pri nemških prvaki. Slovenski socialni demokratje, ali še ne vidite, koga podpirate v socialni demokraciji? Ako tudi sedaj še ne vidite resnice, treba vam bode pač belih oči, da ne bote gledali skozi zelene kot skopuhov osel oblanc za travo. Kedor v svojem srcu nosi le še iskrico ljubezni do svojega slovenskega rodu, ne more biti socialni demokrat. Ako pa je, je pa izdajica in nič drugega.

Revolucija v Parizu. Dogodki, katerim je bilo pariško prebivalstvo priča minule dni, so dovolj jasno pokazali, da je jelo kaliti seme, ki so je sejali francoski pseudo-republikanci. Seveda je to še le pričetek. Provročitelj nemirov so bili anarhisti in njih žrtva največji »sovražniki« francoske republike, »nazadnjaški klerikalci« in njih naprave. Vse gibanje je vodil znani anarhist Sebastian Faure, okrog katerega se je zbralo nekaj stotin pouličnjakov, večinoma v dobi od 16. do 20. leta. Boj je veljal jezuitom. Anarhisti so se po najkrajšem potu podali pred cerkev sv. Jožefa. Z vsakovrstnim orožjem oboroženi in z rudečimi zastavami prodrli so mej klici: Proč z duhovščino! Živela anarhija! v imenovano cerkev ter tu počenjali največje grozovitosti. Oropali so vse altarje, pometali na tla tabernakelj, svečnike, lestence, svetniške sohe in sploh vse, kar jim je prišlo pod roke. Zlatnino ter denar iz pušic so ugrabili, klopi in spovednice pa zveкли na cesto ter jih zažgali. Cerkev je popolno razdejana in onečaščena. Še le v tem trenutku je došla policija, ki je prišla 27 oseb, ostale divjake po razgnala. Kajpada se je vnel že tu vroč boj in na obeh straneh se je rabilo orožje. — Drugi del divjakov je pa planil istodobno na cerkev sv. Nikolaja, kjer se je ponovil isti grozni prizor, le toliko je bilo bolje, da je tu policija preje bila na mestu ter preprečila večja grozodejstva. Napadli so potem anarhisti še cerkev sv. Ambroža, ondodni samostan in šolo ter razne druge katoliške zavode. Kamorkoli so prišli, so razbili vsa okna, potrtli ograje in sploh vse, kar so dosegli. Ob enem se je pa bil grozovit boj mej njimi in policijo. S kamenjem, železnimi tramvajskimi šinami, samokresi in drugim takim orodjem so planili po stražnikih in njim neljubih osebah. Napravili so si barikado iz kamenih plošč ter izza njih streljali na nasprotnika. Policiji je moralo priti na pomoč vojaštvo na konjih in šele proti polnoči je zavladal mir po mestu. Skupno je ranjenih nad 370 oseb; od teh se jih odvedli 300 v bolnico Lariboisiere in 61 v ono Saint Louis. Mej ranjenci je 59 stražnikov. Večinoma vsi so nevarno ranjeni. Prijeli so skupno 150 oseb, mej temi tudi prvaka Sebastiana Faurea. — To je seveda le površna slika groznih prizorov. Splošno se je pa opazilo, da se je pri napadu na cerkve in katoliške zavode vse premalo skrbelo za javno varnost. Policija in vojaštvo sta pritislila še le po izvršenem na-

padu. Nekateri listi naglašajo celo, da je vlada sama največ vzrok, da je prišlo do takih prizorov.

Ogerska katol. ljudska stranka je tudi izpredvidela, da ne more napredovati, če se ne loti dela za gospodarsko osvobojenje uboze, stiskanega ljudstva. Zato je začela krepko gibanje in sicer v prvi vrsti s konsumnimi društvi, ki najbolj v živo zadenejo oderuhe in judovske trgovce. Krog 80 jih je sedaj že ustanovljenih. V Pešti imajo svoje središče, zvezo, ki jim skupno naroča blago. Jako dobro vspevajo. Nasprotovanje proti tem društvom je na Ogerskem tako kot pri nas; kaže se v protestnih shodih, v liberalnem in judovskem časopisju, v sitnostih, ki jih vpri-zarjajo kratkovidni in pristranski uradniki in v raznih deputacijah, ki jih pošiljajo na razne strani. Trgovinski minister Hegedüs kaže dozdaj še dovolj pravičnosti. — Mi se veselimo tega krščansko-socialnega gibanja na ogerski zemlji in želimo, naj bi vzlasti med Slovaki in Hrvati pripomogel, da se gospodarski in v tem tudi politiski osvobodí revno delavsko ljudstvo.

Francoski socialni demokratje in minister Millerand niso nič kaj zadovoljni s svojim možem na ministerskem stolu v Parizu. Socialisti v francoski republiki so razdvojeni in gotovo ne pretiravamo, ako trdimo, da imajo toliko programov in sistemov, kolikor je voditeljev. Vsak teh zastopa prave socialno-demokratske nazore. Akoravno pa je stranka tako razdeljena, jedini so ti ljudje prvič v boju proti »klerikalcem« in drugič v sovraštvo nad »sodrugom« Millerandom, ki je splezal na ministerski stolec, ne da bi le z jedno besedico se oglasil za dovoljenje pri svojih somišljenikih. Razjarjeni sodrugi so sklicali zato poseben socialističen shod v šampanjca bogato mesto Epernay, da se dogovore gledé skupnega boja proti neubogljivemu sodrugu. Sodrug, pravijo nejevoljni voditelji, sme sprejeti javna mesta le po volji ljudstva, ne pa po milosti buržoazije. Millerand se seveda zato ne briga dosti. On je zadovoljen. 65.000 frankov ali po naše okrog 30.000 gld. znaša njegova letna plača brez postranskih dohodkov in to je zanjša dovolj, za drugo se ne zmeni. Koder ima besedo zlato, si misli moziček, je proč s strankarsko taktiko in pusto teorijo. Naj se boré drugi, njemu ni treba iskati najboljšega socializma, ker ga je že našel in sicer socializem z zlatim dnom.

Naša organizacija.

Slovensko katoliško delavsko društvo je priredilo v nedeljo, dne 3. t. m. v svojih prostorih društveni shod. Dasi za shod ni bilo nobene agitacije in se je društvnikom samo po listih sestanek naznanil prišlo je precejšnje število delavcev. Govoril je Moškerca o bolniških podporah. V trideset urnem poljudnem govoru je tolmačil govornik zakon o bolniških podporah, razlagal, kolike da so podpore, in odločno zahteval, naj bi se zakon v toliko premenil, da bi delavci ne dobivali samo 60 % mezde, marveč, da bi bile podpore v boleznih vsaj tolike, kolika je mezda. Pojasnjeval je tudi, da imajo svojci delojemalcev, ki so pri bolniških blagajnicah zavarovani, za slučaj, da je bolnik v bolnici oskrbovan, temeljem zakona pravico do pol bolniške podpore, kakor tudi, da blagajne plačajo za oskrbovane člane v bolnicah samo za 28 dni in da v času daljnjega oskrbovanja dobe bolniščino izplačano; oni pa, ki so si bolezen pridobili v tepežih ali vsled pijančevanja, nimajo pravice do bolniške podpore. Gostinčar je nadalje pojasnjeval še druge nedostatke zakona in se izjavil za ločitev ženskih bolniških blagajen od moških in zahteval, naj bi se tovarniške bla-

gajne priklopile okrajnim bolniškim blagajnam in se tudi zavarovalna dolžnost razširila na vse, tudi kmečke delojemalce. Č. g. Evg. Lampe je kazal na fanatično sovraštvo nemških in italijanskih radikalcev napram vsemu, kar je katoliškega in slovanskega, ter pojasnil dogodka zadnjega časa v Celovcu, Celju in na Tirolskem, kjer si upajo javno sežigati škofove liste. Pozival je krščansko misleče delavce, naj vztrajajo in bodejo pripravljeni v vsakem slučaju braniti krščansko socialne svetinje. Z živio-klici krščanskemu socializmu se je zanimivi sestanek zaključil. Izvzemši prihodnjo nedeljo, ko bode obletnica po ranjši cesarici, prirejalo bode društvo vsako nedeljo v društvenih prostorih shode, h katerim se vabijo vsi delavci in njihovi prijatelji.

Delavsko podporno društvo v Marnbergu je imelo, kakor se nam poroča, v nedeljo 3. septembra veliko zborovanje. Prišlo je lepo število delavcev in kmetov, da bi se skupno izobraževali in navduševali za načela krščanskega socializma. Govorili so samo društvniki. Že pri prvem nastopu se je videlo, da imajo nekateri delavci velike govorniške zmožnosti. Razpravljalo se je o društveni organizaciji raznih ameriških in evropskih držav, o važnosti delavske sloge in o vprašanju, zakaj mora duhovnik med ljudstvo, da tudi po društvi deluje za vero, za domovino in ljudsko blagostanje. Delavcem in vsem prijateljem društva se je bralo na obrazih, da so bili veseli drugega delavskega shoda v Marnbergu. Po dolgotrajni hudi borbi smo vendar tudi tukaj prišli do rednega društvenega življenja. Pravica je moralna zmagati, krščanska ideja se kakor rožica razcvita. Bog daj obilnega sadu!

Iz Trbovlj. Dva prav prijetna večera imelo je naše »Slov. katoliško delav. društvo«. Priredilo je namreč dne 20. in 27. avgusta v proslavo rojstnega dne Njegovega Veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožefa I. veselici s petjem, glasovirjem, ter igro: »Reveček Andrejček«. Videti bi morali naše diletante! Prvokrat, reci prvokrat so nastopili, pa tako izvrstno rešili svoje vloge! Nekateri prizori so bili tako izborni, da še na velikem gledišču ne morejo biti boljši. Zato je pa tudi vse občinstvo z burnim odobravanjem pritrjevalo diletantom. Komu bi dali prednost, je težko določiti, ker je bil vsak na svojem mestu. Le en glas se je slisal: Slovensko katoliško delavsko društvo naj priredi še več tako zabavnih večerov! Za prirejeno nam veselje gre v prvi vrsti hvala domačemu kapelanu čast. gosp. Meznariču, ki je z vso neumornostjo, da z veliko požrtvovalnostjo omogočil veselico; potem pa seveda vsem diletantom, ki so večina udje našega društva, da so se z vso vneto in velikim trudom poprijeli težke naloge: predstavljati tako obsirno igro. Posebno zahvalo pa moramo izreči še gosp. M. Ličarju, domačemu organistu, ki je v prav narodnem duhu zložil dva napeva k igri, ter blag. gospej Milačevi iz Zagorja za ukusno kostumiranje diletantov. Vdeležba je bila prvokrat velikanska, veliko odličnih Trbovljcev smo videli med gledalci. Prostorji so bili do zadnjega kotiča napolnjeni. Drugokrat pa je bilo bolj slabo, ker se tujci niso odzvali našemu vabilu. Pred vsem smo pričakovali Zagorjane, ki so bili vsikdar zvesti somišljeniki bratskega jim društva. Da jih ni bilo, temu nismo krivi ne mi ne oni. Ta veselica bo blagodejno uplivala tudi v socialnem oziru. Mnogi, ki so se bolj iz radovednosti vdeležili naše veselice, so se lahko prepričali, da »ajmohtarji«, kakor nas vedno nazivajo, nismo tako slabi ljudje, in da imamo po trudopolnem delu pač veliko več nedolžnega, poštenega veselja, kakor pa oni, ki pri polnih mizah slabe pijače kričijo in zabavljajo čez vero in duhovnike, kakor da bi ti zakrivali njih bedo. Dal Bog! da bi se jim vendar enkrat odprle oči, da bi spoznali svoje prekanjene voditelje, kateri jim le obetajo, v resnici pa jih izsesavajo. — Mi pa krščanski delavci združujmo se - le v slogi je moč. Le po skupnem neustrašenem delovanju na podlagi katoliške vere bomo prišli do svojih pravic.

Socijalne zadeve.

Nedeljski počitek v trgovini bi bilo vže tudi enkrat čas vpeljati. Trgovski pomočniki, ki morajo vsak dan delati 13 ur in tudi več (posebno speceristi), bi pač smeli imeti nedeljo prosto. Kedor kake stvari potrebuje, jo bo brezdvomno kupil v soboto, ako vé, da v nedeljo iste ne dobi. Trgovci bi zaradi tega ne imel škode, pač pa pomočniki potreben počitek in razvedrilo. Pomočnikom samim bi bilo tudi vsaj včasih dobro nekoliko premišljevali o strokovni organizaciji. Koliko bi si lahko zboljšali, ko bi bili organizovani. Toda nihče se ne gane. Liberalni duh jih je tako zmedel, da niti sami na se ne mislijo več. V Trstu se je nedeljski počitek uvedel; kar je tam mogoče, mogoče bo tudi pri nas. Prav bi bilo, da bi tudi občinstvo zahtevalo, da so ob nedeljah prodajalnice zaprte.

Naši magistratni delavci si tudi že davno želé kakega zboljšanja. Mestni magistrat je zboljšal plače uradnikom, prav bi bilo, da bi se spomnil tudi uradnih slug in delavcev. Kajti ob tej draginji živeti s tako malim zaslužkom, kakoršnega imajo nekateri mestni delavci, je pravi čudež. Da se zboljšajo plače tem ljudem, pač zahteva tudi ugled deželnega stolnega mesta Ljubljane. Zato upamo, da bodo merodajni faktorji to uvideli in storili nekaj za mestne uslužbence — delavce in sluge.

Rudarji v Belgiji L. 1897 je bilo v Belgiji 120.382 delavcev in sicer podnevnih 82.041, ponočnih pa 88.341. Povprek je zaslužil vsak po 1023 frankov na leto. Smrtnih nesreč je bilo krog 1 na 100 delavcev. — Podjetniki so zaslužili pri vsakem delavcu povprek 164 frankov.

Železničarji v Severni Ameriki. L. 1898 jih je bilo 874.558; za 51.000 več nego prejšnjega leta. Plače so prejeli vsi skupaj 495.035.618 dolarjev (29½ milijonov dolarjev manj nego l. 1897). Čistega dohodka se je porabilo krog 40% zanje.

Drobtine.

Žalestna obletnica. Danes, dné 10. septembra, je ravno jedno leto, kar je zlobna roka anarhista Lucchenija umorila našo nepozabno cesarico Elizabeto. Grozno je zadelo lansko leto ta novica ves svet, posebno pa poštene avstrijske podanike. Saj se je toliko lepega govorilo o mili cesarici, ki je bila v resnici milega in dobrega srca, posebno do revežev. Zato smo tudi kršč. socialci ene misli: Bog bodi milostiv duši cesarice Elizabete.

Samomori v Ljubljani. Kakor se kaže, bo postala v jedni reci Ljubljana kmalu jednaka drugim velikim mestom. Samomori se množe tako, kakor se nikoli. »Celó streljanje v glave« iz same ljubezni, se dogaja, — to je pa že popolno moderno. Še moderneje pa je, ako človeka, ki je obstrelil drugega z namenom vmoriti ga in potem samega sebe umoril, ne pokoplje duhovnik — da potem liberalci, socialni demokratje in razna »trabila« zabavljajo proti »farjem«, češ: to so pravi, le pogledajte jih, »pro... farjev«, kakor se je o tej priliki slišalo. Kako so pobožni ti ljudje, kadar se gre za kakega »morilca iz ljubezni«! Takrat naj bi duhovnik zatajil svoje predpise in vero ter šel delat parado, sicer pa proč ž njim. Njegov nauk je neumnost, katere ne prenese liberalna in soc. demokratična butica.

Pri delu ponesrečili. Nogo je zmečkal v soboto pri urejevanju Save v Tacnu delavcu A. vrečko velik kamen, ki so ga hoteli vdati v jez, pa jim je izpodrsnil. Ponesrečenca so precej prepeljali v deželno bolnišnico. — Anton Selan v Ljubljani se je ponesrečil pri klanju živine. Zavihtel je tako nerodno me-

sarski nož, da se je namesto v živino, zasačil v njegovo roko. — I. Kalmusu je pri delu padla opeka na roko in mu zdrobila palec desne roke. — Pri gradnji »Mestnega doma« si je 14letni Alb. Cesar opekel s smolo obe roki. Nosil je vrelo smolo, pri tem zadell ob neko desko, padel in se polil z njo. — To je samo nekaj slučajev takih nesreč, ki zadenejo delavce pri raznih podjetjih. Pri tej priliki pa se je tudi opazilo, da so se ponesrečeni delavci v svojo lastno škodo še le dva ali več dnij po nezgodi oglasili pri zdravniku. S takim odlašanjem se zdravljenje gotovo ne pospešuje, ob enem pa zgubi delavec za tiste dni pogosto tudi bolniško podporo, do katere je sicer popolno opravičen.

Napadi na škofe. Razni časniki so poročali te dni o napadu na galipoljskega škofa Ricciardija, ko je dobil po pošti zaboj z desetimi živimi gadi, a na največjo srečo zaboja ni sam odprl in se tako rešil velike nevarnosti; še dva dni poprej je vrgel neznan zlikovec v škofovo stanovanje dinamično bombo, ki se je sicer razletela, a škofa k sreči ni zadela. — Tudi proti škofu v Jegarju je poskusil nekdo izvršiti napad. V škofovski dvorec je prišlo majhno dekletce z zavitkom ter ga je izročilo vratarju z naročilom, naj ga oddá škofu. Ko so zavoj odprli, so našli v njem neko stvar, podobno dinamični patroni in oster nož. Redarji so dohiteli še deklico, a ona je rekla, da ji je dala zavitek neka gospa in ji naročila, naj ga odnese škofu, o vsebini pa, da ji ni bilo nič znanega. Ujeli so pa ob istem času tudi neznanega človeka, ki je čakal deklico pred uhodom v škofovski dvorec. — Redarstvo seveda strogo preiskuje, — a navadno tam, kjer ničesar ne najde. Kdor ima jasne oči, vé, odkod izhajajo taki napadi. Tako n. pr. je znano o galipoljskem škofu, da si je nakopal mnogo sovražnikov, ker se je vdeleževal občinskih volitev.

Delavci, pozor! V sredo dné 13. t. m. priredé katoliško misleči dijaški komers v čast slovenskim krščansko-socialnim delavcem. Pričetek ob 8. uri zvečer. Vabljeni so toraj vsi somišljeniki in je želeti, da bi se obilno udeležili. Vstop je prost, toda dovoljen le krščansko-socialnim pristašem. Vrši se v dvorani Katol. doma.

Hinavstvo. »Rdeči prapor« opominja svoje ovčice, naj se ne udeležijo »kravalov« proti Nemcem, katere pripravljajo okoli »Slovenskega Lista«. Da bi se kje pripravljali za kake izgrede, je podlo sumničenje. Neumnost se pa zdi socialnemu demokratu iti na ulico proti Nemcu v Ljubljani. Zakaj se socialnim demokratom ne zdi greh in neumnost razsajati z nemškimi nacionalci na Češkem, Štajerskem, Koroškem in Solnograškem? Najbrž, ker se je vdinjala socialna demokracija v službo bogatim nacionalcem proti Slovanom in krščanstvu. Iz tega vidimo, kam plove socialna demokracija in naši njeni zavezni varuhi liberalci. Mi nismo za kravale nikakor ne, in tudi opozarjamo delavstvo, da ohrani pamet. Toda v slučaju izzivanja ima vso odgovornost oni, ki ne zabrani izzivanja, oziroma dovoljuje recimo v Ljubljani razobesati frankfurtarice, mej tem, ko po nemških mestih prirejajo pobalinske napade na Slované. Socialna demokracija pa s tem kaže, da jo vzdržuje le še hinavščina.

Pozor delavci, ki nameravate iskati dela v Rumuniji. Skoro vsako leto gre tudi iz slovenskih krajev mnogo ljudi iskati zaslužka v Rumunijo. Letos pa je tam slaba letina in ne bo lahko dobiti dela, ker bodo za dela rabili le domače moči. Treba je biti pozornemu, kedor namerava tje dol, da ne bo šel stradati. Torej pozor!

Služabniške plače. S cesarsko naredbo na podlagi § 14. se s prvim septembrom zvišajo plače uradnim slugam. To je bilo pač že davnej potrebno. Ko bi ne bilo obstrukcije, bi imeli služabniki davnej bolje plače. V obstrukciji pa so tudi socialni demokratje pripomogli k zavlačevanju zboljšanja državnim uradnim slugam.

Veliki Nemci. Po imenih spoznamo lahko, kakšne korenine so tisti kričači, ki se štulijo za prve Nemce in ki najhujše rogovilijo proti Slovanom. — V Erfurtu je imel nedavno Wolf nekaj shod. Pri tem shodu je pozdravil Wolfa pruski general pl. Przyhowski kot

branitelja zatiranih avstrijskih Nemcev. Z Wolfom se je kmalu potem dvobojeval tudi nemški nacionalce Krepek in ga je parkrat dobročesnil preko glave. V Wolfovem »nemško-nacionalnem društvu« je za zapisnikarja plemeniti Stransky in odbornik Bodirsky. Med prvimi germanskimi petelinji čujemo pri nas imena; Noske, Vrabec, Novak, Svoboda, Deršata, Kokosinekin Dobrnik Schönerer-jansko rodna pristava Kološke Primaveši imata tudi starodavna nemška imena. — Iz prejšnjih časov poznamo nemške voditelje Giskra (prav za prav — Iskra) in Blagotinčeka, ki je spremenil svoje pošteno slovensko ime v Kaiserfeld. V Iglavi so praznovali tisoč in stoletnico, kar se je mesto ustanovilo. Pri ti slavnosti so sodelovali ti-le pristni Nemci: Popelak (župan), Inderka (podžupan), Molinek (okr. glavar), Honzik (vodja realke), Haluska (načelnik postaj) in znameniti nemški strelci: Budišovski, Konečni, Dobravski, Miklovčič, Novak, Jelinek, Janota in Kudielka. Pri slovesni predstavi sta delovali gospi Mahoč in Vavra; igro je spisal grof Prochaska; Iglavijo je predstavljala gospa Maháček; žive podobe je sestavil šolski nadzornik Vyskočil; vso slavnost je pa vodil Nedved. — Če se pristavimo, da v Celju vodi divjo nemško druhal dr. Stepišnek, v Gorici Lahe Lenasi, na Kranjskem poštenega gorenjskega cunjarja sin Zvegel, potem nam je jasno, odkod izvira vsa besnost naših nasprotnikov. Nemirna vest, ki jo vzbuja podlo renegatsvo je tisti vir. Renegate proč, pa se bodo narodi lahko razumeli med seboj!

Kolarskega pomočnika

takoj sprejme v trajno delo pod ugodnimi pogoji Josip Mentoni, kolarski mojster, Pristavske ulice, Ljubljana.

Mladenič,

20 let star, ki je dovršil V. gimnazijski razred, popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, želi vstopiti v kako pisarno kot začetnik. Plača primerna. Ponudbe pod A. P. na naslov »Glasnika«.

Podpisani usojam si slavnemu p. n. občinstvu, zlasti gospodom trgovcem uljudno naznaniti, da sem otvoril v Ljubljani

zavod za snaženje in stanovanj in oken.

Prevzemam v snaženje izložbena in sobna okna ter likanje sob. Tudi cele nove stavbe prevzemam v temeljito očiščenje, istotako tudi javne zavode in urade. Čestita naročila prejmlje iz prijaznosti Jožef Maček, prodajalnica tobaka, Mestni trg št. 6.

V obilni obisk se priporoča

Peter Matelič,
Martinova cesta št. 81.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.



Stara mamica, si meni!

Ze ista sem izpričano izvestna priporočila k dobri kavi. Pri življenju, arcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najprijetljivejša kavalna pijača v stotisočih redovnih. —